

ALUMINIJ

1

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

JANUAR 2016

S polnimi jadri naprej

Plan poslovanja skupine Talum za leto 2016 temelji na prepričanju, da Talum je in ostaja pomemben in prepoznaven proizvajalec aluminijastih izdelkov ter ponudnik storitev v najpomembnejših tokovih aluminijske panoge v Evropi.

Iz vsebine

4 S polnimi jadri naprej

Srečanje z novozaposlenimi

5 Korporativna integriteta

Objava v strokovni reviji

6 Inovativnost

7 Strokovna ekskurzija v podjetje GKN

8 Združevanje dovoljenj v 2016

Postanite del ekipe prve pomoči

9 Takšno delovno mesto sem si vedno želel

10-12 Rad pomagam

13 Veseli december

15 Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje

18 Očetovski dopust po 1. januarju 2016

Pogoji za upokojitev v letu 2016

19 Naredite prvi korak

21 Fotoreportaža

22 Teorija zarote

24 Križanka

Naslovnica: Zima v Talumu

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si. Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih, članici, Gregor Jurko, član, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Aleksandra Jelušič. Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

Pa smo zakorakali v 2016

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

V prazničnem mesecu nas prevzame nostalgija – tista iz otroštva. Če zapade sneg, je ta občutek še bolj intenziven in ob vsem božičnem okrasju človek začuti vznemirjenje. A ker želimo veseli december pričarati že v novembru – še najbolj na željo trgovcev –, se zdi, da smo po silvestrovem že nekako izčrpani in naveličani hrane, zabav in drugega, kar prinašajo s seboj prazniki. Zato je za mnoge pravo olajšanje, ko se začne prvi delovni dan v novem letu in se podamo na pot novih izzivov. To pot simbolično ponazarja tudi fotografija na naslovnici, ki je nastala v mesecu januarju, natančneje, na dan, ko nas je razveselil prvi sneg.

December je torej čas zaključkov, ko se delajo končne bilance in se tudi s finančnega vidika ovrednoti poslovanje. Prav o tem v tokratni številki piše član uprave za ekonomsko področje Daniel Lachen. V nadaljevanju si lahko preberete zapis o korporativni integriteti in se podučite o tem, kaj to pomeni za zaposlene. Bili smo na sejmu Euroguss v Nemčiji (tej temi bomo več pozornosti namenili v februarški številki ča-

sopisa) ter se uspešno predstavili v strokovnem časopisu Aluminium. Služba za strateški razvoj je pripravila izčrpno poročilo o inovativni dejavnosti v letu 2015, nagrajenci za množično inovativnost pa so izkoristili svojo nagrado in si ogledali podjetje GKN. Dr. Marko Homšak v svoji stalni rubriki tokrat piše o izzivih na področju združevanja dovoljenj, pišemo pa tudi o možnosti usposabljanja za nudenje prve pomoči. Če torej želite pomagati, lahko postanete del Talumove ekipe Civilne zaščite.

Za rubriko Moj delovni dan smo k pogovoru povabili Bojana Cimermana, ki nam je podrobno opisal, kako poteka delo na CNC-stroju, v intervjuju pa boste izvedeli, zakaj se je naš sodelavec Nejc Frangež po končani srednji veterinarski šoli odločil za delo poklicnega gasilca in kako potekajo gasilska tekmovanja – na enem izmed njih je njegova ekipa gasilcev osvojila prvo mesto.

Reportaža je namenjena decembrskim dogodkom, ki so bili v znamenju božičkovanja, novo-

letne zabave in koncerta Pihalnega orkestra Talum Kidričevo.

Kadrovska služba je za nas tokrat pripravila niz prispevkov, ki so povezani z dodatnim pokojninskim zavarovanjem, očetovskim dopustom in informacijami o pogojih za upokojitvev.

Na zadnji strani časopisa ne prezrite povabila na 5. praktični prikaz poklicev, ki ga tokrat prvič organiziramo v sodelovanju s Strojno šolo Ptuj.

Sledi prispevek o krvodajalstvu in v njem novica, da je naša sodelavka Dragica Leskovar prva talumovka, ki je šestdesetič darovala kri. Kolumna pa vas bo tudi tokrat – po resnih temah – nasmejala in vam polepšala dan. To je tudi njen namen!

Uredništvu časopisa Aluminij se je letos uradno pridružil tudi Gregor Jurko. Ob kolumni bo poskrbel še za kak drug informativni zapis, ki ga bomo, verjamem, z veseljem prebrali. □

S polnimi jadri naprej

DANIEL LAČEN

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Daniel Lačen, član Uprave Taluma

Ocenjujemo, da bomo leto 2015 končali s pozitivnim poslovnim izidom, in to kljub visoki ceni električne energije, padanju borzne cene aluminija in posledično prodajnih premij v drugi polovici leta. Poslovni izid za leto 2015 je v veliki meri odvisen od doseženih premij naših proizvodov, ki so bile v prvi polovici leta nadpovprečno visoke, intenzivnega dela na trgu z namenom povečanja prodaje, od razvojnih aktivnosti za zagotavljanje uresničevanja strateških usmeritev z namenom prestrukturiranja prodajnih programov v skupini Talum ter ukrepov na področju stroškovne učinkovitosti.

Poroštvo lastnika ELES-a v višini 39,5 milijona evrov za obdobje 2012–2015 nam je omogočilo zagotavljanje likvidnosti, notranji racionalizacijski ukrepi pa vzdrževanje potrebnega obratnega kapitala. V letih 2013 in 2014 je bilo v kapital družbe Talum, d. d., pretvorjenih 27,9 milijona evrov izdanih poroštev, lani pa še dodatnih 8,4 milijona evrov, kar je izboljšalo kapitalsko ustreznost skupine Talum.

V letu 2016 načrtujemo povečan obseg prodaje na 144.185 ton, kar

bo za 3 odstotke več, kot ocenjujemo za leto 2015. Računovodski izkazi za leto 2016 temeljijo na predpostavkah o borzni ceni aluminija LME 1.600 USD/t, na razmerju EUR/USD 1,05. Ob teh pogojih poslovanja načrtujemo pozitiven poslovni izid skupine Talum za leto 2016 v višini 1,7 milijona evrov.

Ključne aktivnosti iz strategije za obdobje 2012–2015 (te so bile: obseg prodaje z zaposelnostjo prostih zmogljivosti v livarnah, povečan obseg prodaje rondelic in razvojne aktivnosti na področju proizvodnje izparilnikov in ulitkov, trženje storitev in njihovo ciljno usmerjanje na trge zunaj skupine Talum) smo v strategiji za naslednje srednjeročno obdobje 2016–2018 nadgradili s kriterijem **donosnosti**, ki bo temelj našega nadaljnega razvoja.

Plan poslovanja skupine Talum za leto 2016 temelji na prepričanju, da Talum je in ostaja pomemben in prepoznaven proizvajalec aluminijastih izdelkov ter ponudnik storitev v najpomembnejših tokovih aluminijske panoge v Evropi. □

»Plan poslovanja skupine Talum za leto 2016 temelji na prepričanju, da Talum je in ostaja pomemben in prepoznaven proizvajalec aluminijastih izdelkov ter ponudnik storitev v najpomembnejših tokovih aluminijske panoge v Evropi.«

Politika in cilji kakovosti

Skupine Talum za leto 2016

Politika Skupine Talum

Skupino Talum sestavljajo družbe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in predelavo primarnega aluminija ter proizvodnjo različnih aluminijskih proizvodov, opravljajo širok spekter storitev za aluminijsko industrijo in druge industrijske panoge. Trajnostni razvoj Skupine Talum temelji na povečevanju obsega in zahtevnosti proizvodov in storitev, izboljševanju produktivnosti in učinkovitosti ter zagotavljanju najvišje kakovosti s poudarkom na varnem in neškodljivem delu, varovanju okolja ter učinkoviti rabi energije.

Osnovna načela politike so:

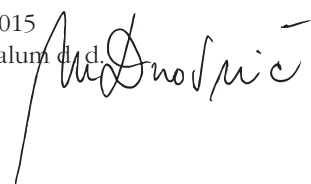
- Zavezujemo se, da bomo pri zadovoljevanju kupcev izhajali iz njihovih zahtev in pričakovanj. Na takšni osnovi želimo graditi dolgoročno partnerstvo in sodelovanje.
- Kakovost je gonilna sila vseh naših aktivnosti. Skrbeli bomo za delovanje sistemov kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu ter upravljanja z energijo ter za njihovo nenehno in sistematično izboljševanje.
- Na znanju in inovativnosti gradimo naš nadaljnji razvoj in povečujemo poslovno uspešnost naših kupcev.
- Naša prihodnost je določena s kakovostjo lastnih človeških virov. Veliko naporov in sredstev bomo vlagali v informiranje in izobraževanje zaposlenih ter v njihovo motiviranje, kar nam bo omogočilo doseganje strateških ciljev. V ta namen bomo podpirali zdrav način življenja zaposlenih ter skrbeli za njihovo psihofizično in socialno stanje.
- Dobavitelji so naši partnerji; dobro sodelovanje z njimi je pomemben element za izboljšanje kakovosti poslovanja.
- Do našega okolja, varnosti in rabe energije izkazujemo ustrezen odnos v najširšem pomenu besede. Še dalje bomo obvladovali in preprečevali vplive svoje dejavnosti, proizvodov in storitev na delo

vno in širše okolje, preprečevali večje nesreče in ustrezno ukrepali za zmanjšanje njihovih morebitnih posledic ter upoštevali politiko kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu ter upravljanja z energijo v okviru naše dejavnosti. Ti cilji morajo biti v skladu z zakonskimi in drugimi zahtevami, na katere je skupina pristala, z razvojem gospodarske politike in večjim zanimanjem zainteresiranih strank za probleme okolja, varnosti, zdravja, rabe energije in uravnoteženega trajnostnega razvoja.

- Naravne vire in različne vrste energije na enoto proizvoda uporabljamo racionalno in učinkovito. Spremljamo in nadziramo emisije snovi v zrak in vode, spremljamo in nadziramo hrup ter ustrezno ravnamo z odpadki in kemikalijami. Ob tem uporabljamo vhodne materiale, ki manj obremenjujejo okolje in so energetske učinkovitejši.
- Zavezujemo se, da bomo o svojih aktivnostih in smernicah delovanja ustrezno obveščali kupce, dobavitelje, zaposlene, vladne ustanove in širšo javnost.

Kidričevo, 1. januar 2015
Predsednik Uprave Talum d.d.

Marko Drobnič

Cilji kakovosti Skupine Talum za leto 2016

- v povprečju prejeti največ 4 reklamacije za proizvode livarn (drogovi, hlebčki, palice), največ 25 reklamacij za rondelice ter dostaviti manj kot 500 ppm neustreznih izparilnikov in 1,2 odstotka neustreznih ulitkov;
- doseči, da bo kakovostni izmet za izparilnike manj kot 1,45 odstotka in za ulitke manj kot 8,4 odstotkov;
- doseči, da bo dnevno vsaj 40 odstotkov elektroliznega aluminija, vsebovalo manj kot 0,10 odstotka železa;
- prejeti vsaj 0,8 inovacijskih predlogov na zaposlenega v skupini Talum.

Cilji ravnanja z okoljem Skupine Talum za leto 2016

- obdržati specifične emisije prahu pod 1 kg na tono aluminijevih proizvodov in plinske fluoride pod 0,5 kg na tono primarnega aluminija;
- obdržati specifične emisije toplogrednih plinov, izraženih v ekvivalentih CO₂, pod 1,59 ton na tono primarnega aluminija;
- specifične količine odpadkov obdržati pod 42,0 kg na tono aluminijevih proizvodov. Količine mešanih komunalnih odpadkov na povprečno število zaposlenih zmanjšati za 3 odstotke glede na leto 2015.

Cilji varnosti in zdravja pri delu Skupine Talum za leto 2016

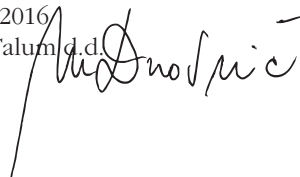
- zmanjšati število poškodb pri delu (pogostost F2 < 11,75);
- resnost poškodb pri delu zmanjšati na manj kot 24 delovnih dni bolniške odsotnosti na poškodbo (resnost G1 < 0,28);

- ohraniti bolniške izostanke pod ravnijo 5 odstotkov;
- zagotoviti 100 odstotno skladnost delovnih naprav, ročnega električnega orodja, privezovalnih elementov, lestev in osebne varovalne opreme za delo na višini;
- doseči, da dnevna izpostavljenost hrupu na delovnem mestu ne bo presegla 84 dB(A);
- zapisati največ 100 izrednih dogodkov in najmanj 300 incidentov;
- zagotoviti, da večjih požarov sploh ne bo, število začetnih požarov zmanjšati pod 10.

Cilji upravljanja z energijo Skupine Talum za leto 2016

- obdržati specifično porabo električne energije na tono blagovne proizvodnje pod 8,68 MWh;
- obdržati specifično porabo zemeljskega plina na tono blagovne proizvodnje pod 148 Sm³;
- obdržati specifično porabo tehnološke vode na tono blagovne proizvodnje pod 2,95 m³;
- obdržati specifično porabo komprimiranega zraka na tono blagovne proizvodnje pod 345 Nm³.

Kidričevo, 1. januar 2016
predsednik Uprave Talum d.d.
Marko Drobnič

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

Srečanje z novozaposlenimi

DANICA HRNČIČ

Decembra lani smo na srečanje povabili naše nove sodelavce, ki so se zaposlili v družbah skupine Talum v drugi polovici leta. Skupaj jih je 59, največ pa se jih je zaposlilo v PE Ulitki in v družbi Talum Servis in inženiring, d. o. o. Pozdravil in nagovoril jih je Marko Drobnič, predsednik uprave, ter jih seznanil z zastavljeno strategijo. Med drugim je izpostavil pomembnost slehernega posameznika pri doseganju ciljev podjetja. Na srečanju so se predsedniku pridružili še Darja Vodušek Vtič, vodja Kadrovske službe, mag.

Avgust Šibila, vodja Strateškega razvoja, in Lilijana Ditrlih, načrtovalka razvoja kadrov. Sodelavce so seznanili z organiziranostjo, vrednotami, strateškimi projekti in inovativnostjo kot načinom razmišljanja in delovanja ter njihovi vlogi pri tem.

Po številu novih zaposlitev v zadnjih dveh letih je Talum uvrščen na 3. mesto v Sloveniji, saj je bilo treba zaradi povečanega obsega proizvodnje v zadnjih dveh letih zaposliti več kot 200 novih sodelavcev, od tega 131 v letu 2015. □

Novozaposleni

Korporativna integriteta

V Talumu, d. d., in družbah skupine Talum imamo uveden sistem vrednot in vzpostavljen sistem odgovornosti (poslovnih organov do zaposlenih in zaposlenih do družbe, do delničarjev, do poslovnih partnerjev in javnosti ter širše družbene skupnosti), zato smo ta načela in pravila formalizirali s sprejetjem sklepa uprave o uveljavitvi Etičnega kodeksa in Pravilnika korporativne integritete v skladu s Slovenskimi smernicami korporativne integritete (GZS, Združenje Manager, Združenje nadzornikov Slovenije, EF Ljubljana, januar 2014) konec decembra 2015.

TEODOR DEČMAN

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

S sprejetjem Etičnega kodeksa na podlagi in v skladu z vizijo, poslanstvom in vrednotami skupine Talum opredeljujemo načela vedenja in ravnanja našega vsakdanjega delovanja v sami skupini Talum in tudi v razmerju do okolja, v katerem delujemo. S sprejetjem Pravilnika korporativne integritete zagotavljamo sklad-

nost poslovanja družbe in ravnanja zaposlenih v skladu z zakonodajo, veljavnimi standardi, sprejetimi smernicami in priporočili ter z internimi pravili, predpisi in navodili družbe ter organov družbe. Naš cilj je splošno izboljšanje poslovnih rezultatov in krepitev družbene odgovornosti.

V skladu s tem pravilnikom, drugimi veljavnimi akti in predpisi izvaja upravljanje korporativne integritete služba za upravljanje tveganj.

Pravilnik korporativne integritete in Etični kodeks bosta predstavljena svetu delavcev, svetu zaposlenih in sindikatu na prvi letošnji

seji, objavljena pa bosta na intranetni in spletni strani družbe.

Za prijavo nepravilnosti bo uveden e-naslov prijava.nepravilnosti@talum.si, za anonimne prijave kršitev pa nameščena skrinjica; njena lokacija bo objavljena na intranetni strani. ■

STROKOVNI ČLANEK

INTERNATIONAL ALUMINIUM JOURNAL

**SPECIAL: ALUMINIUM
FOUNDRY INDUSTRY**

**Euroguss: Pressure
diecasters look to the
future with confidence**

**The light-metal foundry
at BMW in Landslut**

**Continuous melting plant
for aluminium chips**

**Primary aluminium
market – overview
and outlook**

Objava v strokovni reviji

»International Aluminium Journal«

V decembrski številki (12/2015) revije International Aluminium Journal je bil objavljen članek o razvoju nove aluminijeve zlitine za doze za aerosol. Mednarodna revija je namenjena aluminijiški industriji, raziskavam in aplikativni uporabi aluminija ter je eden izmed pomembnejših virov informacij za proizvajalce in predelovalce aluminija. Revija nudi informacije o vseh aktualnih vprašanjih, ki se nanašajo na material, njegovo proizvodnjo, predelavo, recikliranje in uporabo.

DR. STANISLAV KORES

V kratkem preglednem članku so bili predstavljeni razvojni dosežki na področju razvoja aluminijeve zlitine za izdelavo doz za aerosol iz rondelic v okviru projekta »RR Al zlitin za aerosol doze«.

Želja proizvajalcev doz za aerosol je doseganje visokih deformabilnih in razpočnih tlakov v dozah ter dobre preoblikovalne lastnosti. Problematika, ki se pojavlja pri proizvodnji doz, je poslabšanje mehanskih lastnosti materiala v fazi polimerizacije notranjega laka tudi za več kot 15 odstotkov. Faza polimerizacije poteka pri

temperaturah med 250 in 280 °C, kar v materialu sproži proces rekristalizacije in posledično poslabšanje mehanskih lastnosti. S kombinacijo legirnih elementov smo rekristalizacijski prag dvignili k višjim temperaturam, obenem pa zagotovili konstantne mehanske lastnosti materiala v celotnem proizvodnem procesu doz za aerosol. Testi pri naših odjemalcih (kupcih) kažejo doseganje visokih deformabilnih in razpočnih tlakov, tudi za 10–15 odstotkov v primerjavi s standardnimi zlitinami za take doze. ■

Inovativnost

v letu 2015

Leto 2015 lahko na področju inovativne dejavnosti ocenimo kot uspešno. Na področju množične inovativne dejavnosti smo namreč dosegli in presegli zastavljeni cilj 0,7 predloga na zaposlenega, bili zelo uspešni na natečaju za najboljše tehnološke in netehnološke inovacije v Sloveniji, uspešno smo izvedli tudi akcijo Upam si! »Racionalno in učinkovito z energijo«, saj smo na konkretno usmerjeno temo prejeli 52 predlogov, od tega veliko dobrih in izvedljivih.

PRIPRAVIL: PETER MEGLIČ

Množična inovativna dejavnost

Leto 2015 je bilo za področje množične inovativne dejavnosti zelo uspešno. V skupini Talum smo v tem obdobju evidentirali 863 inovacijskih predlogov, kar predstavlja 0,73 predloga na zaposlenega. Število predlogov torej celo presega smelo zastavljeni cilj 0,7 predloga na zaposlenega. V letu 2015 smo v primerjavi z letom 2014 povečali število prejetih predlogov za kar 177.

Glede na strukturo je bilo med prejetimi predlogi 852 koristnih predlogov, 10 izboljšav in 1 podjetniška ideja.

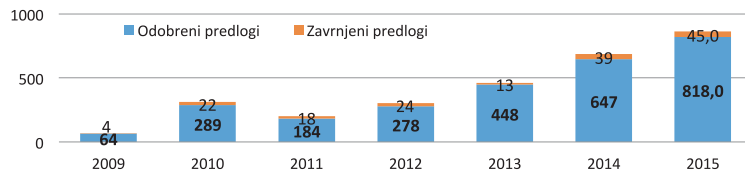
Največ predlogov, 5,31 na zaposlenega, so prispevali v podjetju **Kreativni aluminij**, ki je tako kot že leta 2014 tudi v preteklem letu predstavljalo najbolj kreativno in inovativno okolje v Talumu. Cilj 0,7 predloga na zaposlenega so v letu 2015 dosegli tudi v podjetjih **Vargas-Al (1,31)**, **Talum Servis in inženiring (0,85)** in **Talum Inštitut (0,83)** ter v poslovnih enotah **Aluminij (0,88)**, **Livarna (0,78)**, **Rondelice (0,76)** in **Ulitki (0,76)**. Z velikim številom podanih predlogov med zaposlenimi v skupini Talum izstopajo **Jože Palčič** iz

družbe Talum Servis in inženiringa z 51 podanimi predlogi, **Franc Kodrič** iz podjetja Vargas-Al s 33 predlogi in **Peter Kropec** iz Kreativnega aluminija z 28 predlogi.

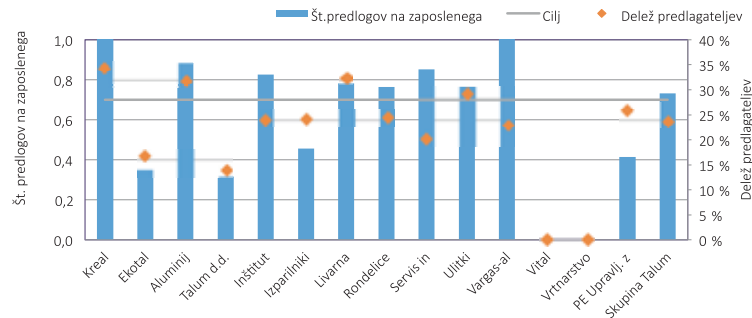
Natečaj za najboljše tehnološke in netehnološke inovacije v Sloveniji

Gospodarska zbornica Slovenije v okviru projekta Inovativna Slovenija podeljuje priznanja najboljšim inovacijam na regionalni in nacionalni ravni. Na regijski natečaj za najboljše tehnološke in netehnološke inovacije v Podravju se je skupina Talum prijavila s tremi inovacijami ter dosegla dve srebrni in eno zlato priznanje.

Prijavljene in nagrajene inovacije: – Medicinsko oblikovan aluminijast ležalnik Xtreme Outdoor iz naravnega vodoodbojnega usnja, avtorji: Sabina Zerezghi, Davorin Herga, Kristijan Tomaš in Albert Korošec; inovacija je nastala v sodelovanju med podjetjema Kreativni aluminij in Boxmark Leather; Nova oblika anode v elektroliznem procesu pridobivanja alumi-

Slika 1: Število podanih inovacijskih predlogov v letih 2009–2015

Slika 2: Primerjava števila podanih predlogov po podjetjih

nija po tehnologiji AP18, avtorji: Jožef Kancler, Aleksander Čuš, Anton Kirbiš in Bogdan Lukman; – Razvoj aluminijeve zlitine za izdelavo aerosol doz s protismernim iztiskovanjem, avtorja: Jože Turk in Stanislav Kores.

Več kot 800 inovatorjev je na regijskih natečajih prijavilo več kot 170 inovacij, najboljši pa so se nato pomerili še na nacionalni ravni, in sicer na odmevnem dogodku Dan inovativnosti na Brdu pri Kranju. Z regijskim zlatom nagrajena inovacija *Medicinsko oblikovan aluminijast ležalnik Xtreme Outdoor iz naravnega vodoodbojnega usnja* je na nacionalni ravni v konkurenci 38 najboljših inovacij iz vse Slovenije prejela še srebrno priznanje in nagrado za najboljšo inovacijo v letu 2015 po mnenju javnosti.

Upam si! 2015

V okviru akcije *Upam si!* smo v letu 2015 razpisali natečaj z naslovom **Racionalno in učinkovito z energijo**. Predloge smo zbirali med 1. majem in 30. junijem ter prejeli 52 idej. Komisija, imenovana za presojo predlogov, je vse ideje skrbno pregledala in na osnovi kriterijev (skladnost z razpisom, razdelanost in izvirnost ideje, uporabnost v delovnih okoljih, izvedljivost in potencial prihrankov) za nagrado predlagala pet najbolj ocenjenih.

Najbolje ocenjeni predlogi:

– Milan Lorenčič: Uporaba ogljikovega prahu za posip na Riedhammerjevi peči,

- Boris Hebar: Posodobitev ogrevanja v skupini Talum,
- Vanja Tubin in Stanislav Kores: Zmanjšanje porabe zemeljskega plina in električne energije z optimizacijo toplotne obdelave aluminijastih ulitkov,
- Janez Vogrinc: Regulacija trde vode v proizvodnji zelenih anod,
- Mitja Kociper: Energijska izraba katrana in lesenih kock na Riedhammerjevi peči.

Inovativnosti smo posebno pozornost namenili septembra na že 4. Dnevu inovativnosti. V okviru dogodka smo si lahko ogledali inovacijske dosežke naših podjetij in poslovnih enot ter poslušali zanimiv pogovor z osrednjim gostom dogodka Francijem Pliberškom, direktorjem podjetja MIK Celje. Nagradili smo najboljše inovatorje na področju množične inovativnosti, profesionalne inovativnosti in najboljše predloge iz akcije Upam si!

Ključne usmeritve za leto 2016

Ključne usmeritve za to leto smo strnili v dve skupini:

- vzpostavitev sistema avtomatiziranega postopka oddaje inovacijskih predlogov ter informatizacija obravnave in spremljanja uvedbe inovacijskih predlogov;
- zvišanje števila podanih inovacijskih predlogov tudi v okoljih, v katerih jih doslej v formalni obliki niso podajali oziroma jih ne beležijo veliko. □

Strokovna ekskurzija v podjetje GKN

Tudi v letu 2015 smo v skupini Talum za tiste, ki so predlagali največje število inovacijskih predlogov in izboljšav, organizirali nagradno strokovno ekskurzijo v eno izmed slovenskih podjetij.

BRIGITA AČIMOVIČ
FOTO: DANICA HRNČIČ

Decembra 2015 smo obiskali v Sloveniji verjetno manj znano, a vseeno precej uspešno podjetje GKN Driveline iz Zreč, katere lastniki so iz Velike Britanije. Proizvodni asortiment obsega izdelke za vgradnjo v osebne avtomobile, kot so polgredi, zobniki, homokinetični zglobovi, pesta, tripodi, profilne gredi in podobno. Proizvodni program je precej specifičen, saj so zahteve posameznega izdelka natančno dogovorjene in definirane skupaj s posameznimi proizvajalci avtomobilov. Njihove proizvode vgrajujejo v

avtomobile znamk Land Rover, Jaguar, Fiat, Kia, Opel, BMW, Mini Morris, Suzuki. Njihova vizija je biti najbolj zaželen dobavitelj za severovzhodno Evropo, stroškovno najučinkovitejše podjetje, ključni dobavitelj, kupcem želijo nuditi odličen servis, želijo biti zaželen delodajalec. V okviru krovnih družbe se nenehno trudijo, da so med najboljšimi družbami. Takšen način dela jim zagotavlja dobro in stabilno poslovanje tudi v prihodnje. Tako so že v zadnjem četrtletju leta 2015 vedeli, kaj bodo delali do leta 2020.

V GKN Driveline je trenutno zaposlenih 379 ljudi. Prihodek je lani znašal 69 milijonov evrov. V uvodni predstavitvi podjetja so nam predstavili kar nekaj njihovih načinov in sistemov poslovanja, od plač do izobraževanja in sistema inoviranja. Njihovi zaposleni se v povprečju izobražujejo 4 dni na leto. Samo za področje izvajanja inovativnosti imajo letno od 2 do 4 delavnice. Njihov način vodenja je usklajen z vrednotami družbe. Pri vodenju uporabljajo metodo postavljanja ciljev, uvedene imajo letne razgovore z vsemi zaposlenimi, zaveza vodij je, da zaposleni dobijo ustrezne povratne informacije. Pri delu in vodenju zelo poudarjajo pomen pohval.

Redno dnevno izvajajo 15-minutne informativne sestanke vseh vodij, od proizvodnje do strokovnih služb. Permanentno tedensko izvajajo sestanke po posameznih delovnih skupinah. Prejšnji sistem podajanja inovativnih predlogov na točno določenih obrazcih z obrazložitvami, skicami in podobnim ter preverjanje idej in predlogov v komisijah so pred leti ukinili in ga nadomestili s precej enostavnim načinom zbiranja idej in predlogov. V ta namen imajo po posa-

meznih delovnih skupinah nameščene preproste zvezke s trdimi platnicami, v katere zaposleni zapišejo svoje ideje in predloge. Te potem skupina redno sproti obravnava. Predlagatelj ideje dobi povratno informacijo v zelo kratkem času. Predlagatelj prejme nagrado šele, ko je predlog oziroma ideja realizirana. Druge ideje imajo status čakanja. Mnogo njihovih vodij je imelo veliko pomislekov in so bili precej skeptični, kako se bo nov, drugačen sistem podajanja predlogov obnesel v praksi. Danes pravijo, da je sprememba sistema močno povečala število prejetih inovativnih predlogov in izboljšav. Vsak zaposleni realno poda najmanj en inovativni predlog ali izboljšavo na leto. Ocenjujejo, da se je število predlogov povečalo tudi zaradi tega, ker mnogi svojih idej ne želijo ali ne znajo ustrezno zapisati in razložiti. Pri njih posameznik na kratko zapiše idejo v grobem v za to namenjen zvezek. O ideji se potem na sestanku skupine pogovorijo in jo po potrebi dopolnijo. Vodja je tisti, ki odloči, ali gre predlog v realizacijo ali ne ali pa se mu dodeli status čakanja. Tudi na osnovi novih izkušenj ugotavljajo, da je za zaposlene najboljša oblika motivacije realizacija predlaganih idej. Tako se hkrati spreminjata delo samo in »softver« v glavah.

Ogledali smo si tudi proizvodne hale. Njihovo proizvodnjo in izdelke bi lahko v največji meri primerjali z našimi rondelicami, ulitki in izparilniki. Obhod po proizvodnji nam je kazal sliko precej odprtih, prijaznih in zadovoljnih ljudi. Seveda se vedno najdejo izjeme. Vendar so na nas pustili vtis gostoljubnosti in pripravljenosti z nami deliti znanje in izkušnje. □

David Rožmarin

Na ekskurziji sem se imel odlično. Glede na to, da podjetja GKN Driveline nisem poznal, me je zelo razveselilo, da smo ga obiskali, saj me ta stroka in vse v zvezi z inženiringom, strojništvom ipd. veseli in zanima. Zelo dobro je bilo spoznati navade v drugem podjetju. Če lahko primerjam in podam svoje mnenje, menim, da imajo boljše kot pri nas v Talumu, da dajo nekaj na to in v to vlagajo, čeprav stvari v tistem trenutku stanejo. Skratka, gledajo na skupno dobro podjetja in za dolgoročno obrestovanje, ne pa samo trenutno, torej delovna sila – človek jim veliko pomeni.

Veselilo me je tudi, da smo obiskali Ksevt in njihovo razstavo. Ksevt poznam samo po zgradbi, ker me navdušujeta njena arhitektura in modernizem. Vesel sem bil, da sem si jo lahko pogledal od blizu. Še bolj me je impresionirala razstava, ker sem velik »fan« vesoljske tehnologije, aviatorstva in podobnih strok.

Družba je bila odlična in veselim se še več takšnih in podobnih dogodkov v prihodnosti.

Nagrajenci množične inovativnosti na strokovni ekskurziji

Združevanje dovoljenj v 2016

Kot kaže, bo leto 2016 namenjeno vsebinskemu združevanju okoljevarstvenih dovoljenj (OVD). Pred koncem leta 2015 smo pripravili vlogo za združitev OVD na področju toplogrednih plinov (TGP) vseh treh OVD za naprave v PE Aluminij, PE Livarna in PE Rondelice. Nato bodo po napovedih ARSO sledile spremembe za družbo Talum tudi z vključevanjem naprav iz PE Ulitki.

DR. MARKO HOMŠAK

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Kot zanimivost naj omenimo, da je bila v petek, zadnji dan leta 2015, zaključna cena emisijskih pravic EUA 8,22 evra. Po poročanju podjetja Perspektiva d. d. iz Ljubljane so bili emisijski kuponi v letu 2015 ena najboljših finančnih naložb, merjeno po donosu na letni ravni, ki je bil enak 14,2 odstotka. Ker se emisijski

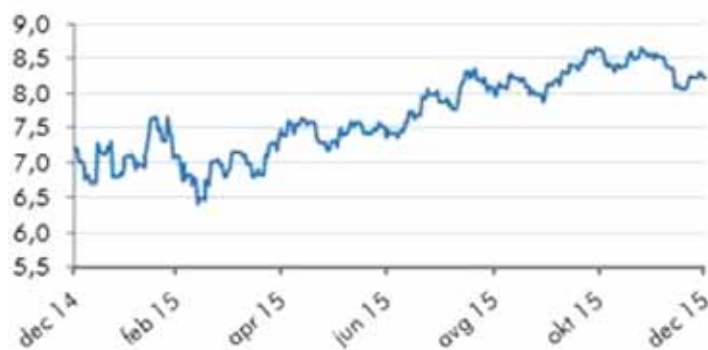
kuponi uvrščajo med blago, lahko rečemo, da so bili tudi ena najboljših naložb na surovinskih trgih, posebej če donos emisijskih kuponov primerjamo z negativnim donosom praktično vseh pomembnejših surovin, kot so surova nafta, baker, aluminij, premog, plin, zlato ipd. Analitiki za leto 2016 napovedujejo, kar je v

hitro spreminjajočih se razmerah lahko zelo nevhvaležno, podobno konstantno rast cene emisijskih kuponov kot v letu 2015.

Naslednje področje združevanja OVD bo na področju IPPC-dovoljenj, kar bo nekoliko bolj obsežna naloga, predvsem zaradi vključevanja sprememb v tehnoloških procesih, tako tistih, ki trenutno potekajo, kot tistih, ki bodo še sledili. Vsekakor spremembe v družbi Talum potekajo hitreje – poleg sprememb zakonodaje, ki jih »zakuha« Ministrstvo za okolje

in prostor –, kot jih je ARSO sploh sposoben realizirati. Srečujemo se z »gasilskimi« posegi v Zakon o varstvu okolja, nedodelanimi uredbami, ki onemogočajo izdajo pooblastil potencialnim izvajalcem storitev na trgu, ter z drugimi predpisi, ki podaljšujejo izdajo okoljevarstvenih dovoljenj podjetjem, ki še imajo namen investirati v razvoj, napredek in delovna mesta. Verjetno je velika želja vsakega investitorja v letu 2016, da bi bili ti postopki enostavnejši in hitrejši. □

Cena EUA - 12 mesecev

Vir: Bloomberg, na dan 31.12.2015

Postanite del ekipe prve pomoči

PRIPRAVILA: IZTOK TRAFELA,
DARJA VODUSEK VTIČ

FOTO: SRDAN MOHORIC

V zadnjih letih se vse pogosteje pojavljajo situacije, ki zahtevajo nudenje prve pomoči. Veliko se nas verjetno sprašuje, ali bi znali pomagati in kako bi v takšni situaciji odreagirali sami. Morda se je res najlaže umakniti, če se da, nikoli pa ne vemo, kdaj bomo to pomoč potrebovali sami.

Kaj je Talumova ekipa Civilne zaščite in zakaj je sploh oblikovana?

Sistem obvladovanja ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu zajema tudi obvladovanje vplivov pri izrednih dogodkih. Talum spada med obrate večjega

tveganja po smernici Seveso, zato ima izdelana dva dokumenta, Varnostno poročilo ter Načrt zaščite in reševanja. S slednjim sta opredeljena ukrepanje in izvajanje aktivnosti v primeru nesreče na večjih virih tveganja. Za zagotovitev primerne in pravočasne ukrepanja vsako leto izvajamo vaje s silami in sredstvi za zaščito in reševanje na lokaciji Industrijske cone Talum.

Glede na to, da se v zadnjih letih ekipe kadrovske niso spreminjale in kar nekaj članov teh ekip je odšlo v pokoj, želimo ekipe prve pomoči pomladiti. □

Če se želite usposobiti za nudenje prve pomoči in postati del Talumove ekipe Civilne zaščite, vas vabimo, da se prijavite v Kadrovske službi ali na elektronski naslov darja.vodusek@talum.si ali iztok.trafela@talum.si.

Požarna vaja na UNP, leta 2013.

»S tem boste pridobili novo znanje, ki ga boste lahko koristno uporabili tudi v zasebnem življenju. Upamo sicer, da to ne bo potrebno nikoli.«

Takšno delovno mesto sem si vedno želel

BOJAN CIMERMAN
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V orodjarni sem zaposlen že dobri dve leti. Delam kot operater/programer na CNC-stroju. Izobraževal sem se za strojnega tehnika, po šoli pa sem pridobil praktično znanje v nekem zasebnem podjetju. Želel sem si nadaljevati šolanje, zato sem se vpisal na študij mehatronike, ki ga prav zdaj zaključujem. Z delom v orodjarni sem zadovoljen, saj je to področje, na katerem sem si želel delati. Delo je zelo razgibano in nenehno ponuja nove izzive.

Vstajam ob pol šestih zjutraj, saj se vozim iz Velike Nedelje. Na delovnem mestu sem navadno ob pol sedmih zjutraj. S sodelavci najprej spijemo kavo in se pogovorimo o delu. Če mi je delo ostalo še od prejšnjega dne, se ga kar lotim, drugače pa me čaka nova zadolžitev.

Trenutno imamo v orodjarni kar tri CNC-stroje, spomnim pa se, da je bil ob mojem prihodu v Talum

v delavnici le en stroj. Dela potekajo na vseh treh strojih. Naloga posluževalcev CNC-stroja je izdelava unikatnega in zelo specifičnega orodja, ki se nato uporablja v proizvodnem procesu.

Trenutno se ukvarjam z izdelavo orodja za rondice. Orodje je sestavljeno iz več plošč. To pomeni, da surovec oziroma posamezno orodno ploščo pritrdim na obdelovalno mizo, nato pa s programsko opremo, ki je na samem CNC-stroju, izdelam program na osnovi risbe ter surovec obdelam. Pri tem moram biti zelo natančen, saj mora biti orodje izdelano po zahtevah naročnika.

Težko rečem, koliko orodjarskih delov obdelam na dan, saj ne gre za serijsko proizvodnjo. Kot sem že zapisal, je vsak kos na neki način unikatni. Kadar gre na primer za večje dele, se ti lahko obdelujejo tudi dalj časa in ne samo na enem stroju, potrebnih je več operacij in tako pri obdelavi sodeluje več ljudi. Največ orodij izdelamo za ulitke in za rondice, imamo pa tudi zunanje naročnike. Po večini gre za izdelavo orodij. Glede na velikost obdelovalne površine stroja (delovne mize; primer: 1150 × 700 mm) se lahko obdelujejo kosi znotraj teh dimenzij.

Včasih se s sodelavci pogovarjamo, kako so surovce obdelovali nekoč, ko še ni bilo CNC-strojov. Uporabljali so klasične rezkalne stroje in za obdelavo porabili dosti več časa, kot ga porabimo danes.

Za delo na CNC-stroju mora imeti zaposleni osnovno znanje iz strojništva, druga specifična znanja in izkušnje pa si pridobi pri delu. Pri delu mora biti natančen, zbran in iznajdljiv. ■

Bojan Cimerman

Rad pomagam

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Nejc Frangež poklicni gasilec

Tokrat smo k pogovoru za časopis Aluminij povabili našega sodelavca Nejca Frangeža, zaposlenega v podjetju Vargas-Al. Nejc je s svojo ekipo pred časom na tekmovanju iz prve pomoči osvojil ekipno zmagο, kot poklicni in prostovoljni gasilec pa je vsak dan na preizkušnji – saj nesreče nikoli ne počivajo. Če ga večina od nas pozna kot gasilca, pa ga imamo v pogovoru možnost spoznati še na drugačen način. Nejc je namreč po osnovni izobrazbi veterinarški tehnik. Pravi, da imata veterinarstvo in gasilstvo veliko skupnega, saj gre v obeh primerih za željo pomagati.

Zanimivo je, da si končal srednjo veterinarsko šolo v Mariboru, danes pa si zaposlen kot poklicni gasilec. Kaj imata skupnega veterinarstvo in gasilstvo?

V obeh primerih gre za pomoč, le da pri prvem poklicu pomagáš živalim, pri drugem pa ljudem. Tudi ujemata se, saj gasilci tudi rešujemo živali.

Zakaj si se po osnovni šoli sploh odločil za veterinarsko šolo?

Razmišljal sem, kam se naj vpišem. Gimnazija mi ni najbolj dišala. Iskal sem neki uporaben in zanimiv poklic. V prijavnih obrazcih za srednjo šolo sem pod prvo možnost vpisal veterinarski tehnik, pod drugo pa medijski tehnik. Zbral sem dovolj točk in bil sprejet na Biotehniško šolo Maribor.

Kaj pa po zaključku srednje šole? Si razmišljal, da bi se vpisal na fakulteto?

Že v srednji šoli sem veliko delal prek študentskega servisa, in ker sem želel obdržati status, sem se vpisal na fakulteto. Izbral sem fakulteto za kemijo v Mariboru. Predavanja sem hitro nehal obiskovati in sem nadaljeval s

študentskim delom. Če sem odkrit, nisem imel posebnega namena, da fakulteto končam, raje sem delal. Zaradi statusa sem se vpisal na Biotehnično fakulteto na Ptuj.

Pa jo nameravaš kljub temu končati ali si študij obesil na klin?

Ne, nisem še dvignil rok nad študijem. Končane imam vse izpite, zdaj me čaka samo še diploma, kot zaključek.

Študentsko delo da mlademu človeku veliko uporabnih znanj in izkušenj. Kako sam gledaš na to obdobje?

To je bilo obdobje, ko sem si želel čim več svobode in neodvisnosti od staršev. Če sem si sam zaslužil denar, potem sem to svobodo na neki način imel. Pri izbiri dela nisem bil izbirčen, delal sem vse, od polaganja keramike in pleskarskih del do urejanja okolja, delal sem v skladišču, raznašal časopis ... Vse te izkušnje ti vcepijo odgovornost in dvignejo samozavest.

Vem, da je samega sebe najtežje opisati. Pa vendar, kakšen je tvoj značaj? Si temperamenten?

Ja, sem. Ne maram statičnega dela, meni se mora vedno nekaj dogajati. Bolj je razgibano in raznoliko, bolj je stvar zame zanimiva. Zelo sem tudi delaven.

Kdaj si se prvič srečal z gasilstvom?

H gasilec sem začel hoditi že v osnovni šoli, a sem potem to opustil, saj si med njimi nisem mogel poiskati primerne družbe.

To pomeni, da si se kasneje znova vrnil mednje?

Ja, tako je. Šlo je pravzaprav za naključje. Star sem bil petnajst let in s prijateljem sva večkrat šla v neki lokal, vanj pa je zahajala tudi družba treh fantov. Pozdravili smo se, a se nismo poznali. No, samo tako, na videz. Potem pa sva jim nekega dne častila »rundo« in prisedli so k najini mizi. Beseda je dala besedo in izvedela sva, da so gasilci.

In s čim so vaju prepričali, da se jim pridružiš?

Odkrito povedano, razlagali so o tem, da bo v kratkem gasilsko tekmovanje in da so te zadeve zelo zabavne.

In sta se pridružila?

Ja. Šla sva na tekmovanje, kjer je bilo zelo zanimivo in družabno. Spoznal sem dobro družbo, z njo smo še danes zelo dobri prijatelji.

Si bil od takrat dalje prostovoljen gasilec?

Ja, najprej kot pripravnik, kasneje sem opravil nadaljevalni tečaj za izprašanega gasilca.

Kako pa je prišlo do profesionalizma?

Leta 2012 sem se zaposlil v podjetju Vargas-Al. Za pol leta so me poslali v šolo za poklicnega gasilca na Ig, kjer sem opravil strokovni izpit, in od takrat dalje je to moja zaposlitev.

V tem obdobju si bil že zrel in si verjetno na razlog, zakaj biti gasilec, gledal drugače in ne več skozi zabavo, mar ne?

Veliko let sem že prostovoljni gasilec na Ptuj in v tem času sem videl in doživel marsikaj – od požarov do nesreč. Na začetku so me stvari pretresle, potem pa se človek sčasoma navadi na kri, na

»Pri izbiri dela nisem bil izbirčen, delal sem vse, od polaganja keramike in pleskarskih del do urejanja okolja, delal sem v skladišču, raznašal časopis ... Vse te izkušnje ti vcepijo odgovornost in dvignejo samozavest.«

tragedije. Veš, da si tam in da moraš ostati priseben, da lahko pomagaš sočloveku, mu rešiš življenje. To je dober občutek, ko veš, da si nekemu pomagal.

Se je kdaj zgodilo, da je poškodovanec podlegel in si imel potem občutek krivde? Si si kdaj očital?

Ekipa, ki pride na kraj nesreče, da vedno maksimalno od sebe. Od sebe daš vse, kar lahko, da bi pomagal. Seveda pa moraš gledati tudi na svojo varnost. Če je ponesrečenec podlegel, si ne smeš očitali, saj sam pri sebi veš, da si naredil vse. Takšno je življenje. Na to se navadiš.

Pa te nikoli ne skrbi, da bi postal apatičen oziroma da bi se preveč navadil na te stvari?

Vsi ti dogodki te spremenijo in se te dotaknejo. Na življenje in smrt začneš gledati z drugačnimi očmi in vse dobi drugačen smisel. To je zelo močna izkušnja. Tudi bolj previden si. Danes si ne upam več divjati po cestah, ker sem videl preveč nesreč in vem, kakšne so posledice.

Preden si se zaposlil v Talumu, si imel kakšno predstavo o tem, s čim se tovarna ukvarja?

Samo približno sem vedel, s čim se ukvarja, nisem pa poznal vseh teh dejavnosti in procesov. Na začetku sem imel tudi težave, ker so se sodelavci pogovarjali z mano in mi razlagali stvari, kot da bi mi bilo že vse jasno, jaz pa nisem imel pojma, o čem govorijo (smeh). No, v teh štirih letih sem Talum dobro spoznal in nimam več težav.

Kaj vse spada med tvoje delovne zadolžitve?

Moje delovne zadolžitve so povezane z gasilstvom in varovanjem. Kot gasilec moram biti ves čas v pripravljenosti, hodim na preventivne obhode po tovarni, preverjam stanje požarne varnosti v posameznih objektih, servisiram gasilnike, v rondelice dovažam »mehko« vodo, v popoldanskem in nočnem času tehtam tovor ... Kot varnostnik pa delam v vratarnici.

Pred časom je tvoja ekipa Civilne zaščite MO Ptuj zmagala na tekmovanju. Kje je bilo to tekmovanje in koliko vas je bilo v ekipi?

21. državno preverjanje ekip prve pomoči Rdečega križa in Civilne zaščite je potekalo 3. oktobra 2015 v Murski Soboti. Mednarodno gasilsko tekmovanje je bilo na atletskem stadionu ob osnovni šoli, preverjanje ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa pa na sedmih delovnih točkah v središču mesta. V ekipi nas je bilo šest in osvojili smo prvo mesto.

Kaj pomeni teh sedem delovnih točk?

Delovna točka je kraj nesreče, na kateri je lahko od štiri pa tudi do petindvajset poškodovanih ljudi, ki jih mora ekipa oskrbeti. Prizor je zelo realističen, saj pridejo na prizorišče poklicni maskerji, tako da imaš občutek, da si se znašel pred ponesrečencem in da gre zares. Ekipa ima na razpolago

deset minut časa, da da vse od sebe in pomaga ljudem. Pri tem te opazujejo in ocenjujejo sodniki. Vsaka delovna točka pomeni drugačno prizorišče, lahko gre za potres, delovno nesrečo, udar električnega toka, požar ...

Nam lahko podrobneje opišeš eno izmed teh delovnih točk?

Predstavljeno je bilo prizorišče, kjer se je med popravilom električnega droga ta zrušil, pri tem pa se je poškodovalo večje število ljudi. Na drugi delovni točki smo reševali starejše občane iz doma upokojenecv, saj se je zaradi potresa nanje zrušil strop.

Koliko je pri reševanju pomemben timski duh?

Zelo. Brez timskega dela pri tem ne gre.

V kakšni meri pa ti znanje iz prve pomoči pomaga pri gasilstvu?

Navadno gasilci na kraju nesreče pomagamo reševalcem, v nekaterih nevarnih situacijah pa tudi opravljamo njihovo delo. Takrat ko je človek poškodovan, se zdi, da minuta ali dve, ko čakaš na pomoč, traja celo večnost. Zaradi teh nekaj minut lahko človek umre. Pomembno je torej, da imaš znanje iz prve pomoči, saj lahko v tem času že pomagaš in s tem rešiš dragoceno življenje. ▣

»Veliko let sem že prostovoljni gasilec na Ptuj in v tem času sem videl in doživel marsikaj – od požarov do nesreč.«

Veseli december

V prednovoletnem času je v Talumu vedno veliko dogodkov, ki poskrbijo za prijetno in veselo decembrsko vzdušje. Otroke naših zaposlenih je obiskal Božiček in jih obdaril, uživali smo na prednovoletni zabavi, ki jo vsako leto pripravi sindikat Skei Kidričevo, ter v decembrskem koncertu Pihalnega orkestra Talum Kidričevo.

Pa je minil še en december in začelo se je novo leto.

PRIPRAVILA: ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SRDAN MOHORIC

Božičkovanje letos nekoliko drugače

Tako kot vsako leto je Talum tudi letos za otroke svojih zaposlenih pripravil božičkovanje. Potekalo je v ponedeljek, 21. decembra 2015, v veliki dvorani restavracije Pan. Tokrat so Božička na oder pospremile pravljичne živali in škratje, ki so razburkali domišljijo ne samo otrok, tudi nas odraslih. Po prireditvi smo k pogovoru za časopis Aluminij povabili brata Malek iz Rekreatijsko-ustvarjalnega društva Eleja in ju povprašali, kako sta sama, kot akterja, doživela ta dan. Zanimivo pa je bilo slišati tudi, kako so božičkovanje doživeli otroci in njihovi starši.

Gašper in Miha Malek, Rekreatijsko-ustvarjalno društvo Eleja

Leto se je bližalo koncu, škratje in pravljичne živali iz društva Brata Malek, Rekreatijsko-ustvarjalnega društva Eleja, pa so se počasi pripravljali na obisk Talumovih, Boxmarkovih in Tenzorjevih otrok, saj se je bližal čas obdarovanj dobrih mož.

Da bi se v naši družbi počutili čim bolje, smo pripravili predstavo Škrat reši božič in skupaj z otroki pomagali nerodnemu jelenčku pripraviti praznično vzdušje, darila, sani in zbrati dovolj prijateljev za obdarovanje otrok. Otroci so s pravljичnimi živalicami plesali, peli, njihove radovedne oči pa so vse čas opazovale, kdaj bo prišel dobri mož, ki so ga vsi nestrpnost pričakovali. Moram priznati, da tudi mi, saj je bilo zelo veliko pridnih otrok, ki so komaj čakali, da preverijo, ali je dobri mož prinesel pravo darilo.

Ampak preden nas je dobri mož obiskal, smo se skupaj z otroki dogovorili, da mu pripravimo prav posebno presenečenje. Ker je dobri mož zelo vesel, če mu kdo kaj zapoje, smo mu skupaj z otroki izpolnili željo. Da pa ne bi

misllil, da znamo samo peti, smo zanj pripravili še čisto pravo plesno točko.

Po obdarovanju smo se dobremu možu zahvalili za obisk in mu naročili, da nas prihodnje leto ponovno obiše.

Otroci so sodelovali skupaj z animatorji, kar je ključnega pomena. Tako kot v kakšni družbi, kjer morajo vsi sodelovati za dober zaključek. Cilj zabave, prireditve je, da jim pričaraš nasmeh in dobro voljo, sama prireditvev pa mora imeti tudi razumljivo vsebino. V prazničnih časih smo vsi veseli, zabavne volje, kar pa ne pomeni, da tako ne sme biti vse leto. Nasmejani in zadovoljni bomo le, če bomo praznične dni imeli vse leto, vsak zase. Tako kot družba Talum, ki skrbi za svoje zaposlene, upokojenca, otroke, skupnost, v kateri deluje, ne le v prazničnem času, pač pa vse leto. Celoletno delo s sabo, iskanje ravnovesja in

zdrav duh v zdravem telesu so recepti za uspešno, zdravo in zabavno življenje.

Aleksander Verlak, sodelavec

Kar se tiče letošnjega božičkovanja, vsa pohvala organizatorjem in izvajalcem, saj je bila predstava poučna, zanimiva in zelo zabavna. Mojemu sinu Maticu sta bila najbolj všeč druženje in ples z živalmi, meni kot staršu pa to, da so bili otroci ves čas vključeni v dogajanje. Še enkrat vsa pohvala in tako naprej.

Tatjana Vicko, sodelavka

To leto sem se s hčerkico drugič udeležila prihoda Božička v Talum in sem bila enako kot ona navdušena nad prireditvijo. Lani smo bili zelo žalostni, ker je zbolela in nam ni uspelo

Božičkovanje

priti, saj smo vedeli, da bo za otroke to posebno doživetje. Vse pohvale za organizacijo in izvedbo! Tudi darilo je bilo res zelo primerno in lepo.

Hčerkica Sonja (stara je 4 leta in pol) je sporočila: »Najbolj se mi je dopadla predstava o ubogem jelenčku, ki se je poškodoval, ampak so mu vsi pomagali, škratek je bil super, pa Božiček se mi tudi dopade«

Komaj čakamo prihodnje leto!

Mojca Kavaš, sodelavka

Letošnja predstava mi je bila zelo všeč, saj so bili vanjo vključeni otroci z aktivnim sodelovanjem pri pesmicah, ki jih vsi dobro poznajo. Prav gotovo ni bilo nikomur dolgočasno.

Nika (5 let): »Od Božička sem dobila 'za risanje', dve knjigici, pa sestavljanko s čokolado in liste za risat. Dobila sem tudi malega medvedka Puja – kresničko. Predstava je bila lepa. Nastopali so snežak, jelenček, zajček in škratek. V predstavi mi je bil najbolj všeč škrat, ki se je 'hecal'. Škrat je rekel namesto Božiček voziček in zaropotal. Smo tudi plesali.«

Prednovoletna zabava

Igor Jeza, Skei Kidričevo

Sindikata je v petek, 18. decembra 2015, organiziral zdaj že tradicionalno druženje za člane sindikata in za vse zaposlene v skupini Talum. Na teh druženjih se povešimo ob dobri glasbi, okusni

hrani in žlahtni kapljici, ki »brce dušo v rit ...«

Za dobro glasbo so letos poskrbeli glasbeniki iz sosednjega Gradca, Munda Štajerci. To so naši rojaki na »začasnem delu v Avstriji«. Kljub temu, da med njimi ni bilo nežnega spola, so napolnili plesišče, ki je bilo polno vse do zadnje »runde«.

Za kulinarične specialitete so tako kot vedno odlično poskrbeli v našem Panu. Za vse dobrote, ki so bile na lepo urejenih mizah, se je treba zahvaliti našim kuharicam in kuharjem, ki so pripravili odlično kosilo in sladico. Zahvalo za trud so od sindikata dobili v tekoči obliki.

Seveda pa tako lepo obloženih miz ne bi bilo brez donacije vodstva družbe Talum sindikatu. Hvala vsem za dobro voljo. Se vidimo tudi letos.

Decembrski koncert Pihalnega orkestra Talum Kidričevo

V nedeljo, 20. decembra, so dvorano restavracije Pan v Kidričevem napolnili zvoki, ki so jih iz svojih instrumentov izvajali glasbeniki Pihalnega orkestra Talum Kidričevo. Njihovi koncerti so tradicionalni in talumovci se jih vedno radi udeležimo. Hvala za glasbo! □

Prednovoletna zabava

Pihalni orkester Talum Kidričevo

Škrat zabava otroke

Dobro razpoloženje na zabavi

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2 je prinesel kar nekaj sprememb tudi na področju prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. 1. januarja 2016 je tudi Pokojninska družba A prilagodila svoje delovanje in temu ustrezno predlagala spremembe obstoječih sklenjenih pokojninskih načrtov. Ena večjih sprememb je tako ponudba novega pokojninskega načrta življenjskega cikla (PNA-01 ŽC). Na zadnji skupni seji sveta delavcev, sindikata in sveta zaposlenih so nam novosti predstavljali predstavniki Pokojninske družbe A. V nadaljevanju povzemamo ključne novosti. Celotna predstavitev je dostopna na Talumovi intranetni strani.

PRIPRAVILA: DARJA VODUŠEK VTIČ
POVZETO PO:
WWW.POKOJNINSKAD-A.SI/ZC
FOTO: SPLET

V teh dneh boste od Pokojninske družbe A poleg izpisa stanja vaših finančnih sredstev prejeli tudi ponudbo za pristop k novemu pokojninskemu načrtu življenjskega cikla. **Tistim, ki ne želite nobene spremembe, ni treba narediti ničesar.** To pomeni, da ostanete tudi v prihodnje v istem pokojninskem načrtu oziroma ostane vse tako kot do sedaj. Tisti pa, ki bi želeli pristopiti k novemu načrtu naložbene politike življenjskega cikla, morate Pokojninski družbi vrniti izpolnjene obrazce. S tem boste vključeni v sklad (delniški, uravnoteženi, zajamčeni), ki ustreza vaši starosti. Vsak posameznik mora tako sam oceniti in se odločiti, ali želi, da se njegova doslej zbrana sredstva v določenem življenjskem obdobju bolj tvegano upravljajo ali da ostanejo na zajamčenem »varnejšem« donosu. Pomembno je vedeti, da je naložbeno tveganje smiselno za daljše obdobje. Če je to obdobje prekratko, je treba imeti tudi malo sreče,

da se dosežejo želeni donosi. Več o novostih v nadaljevanju.

Pokojninski načrti življenjskega cikla

Dodatno pokojninsko zavarovanje omogoča z novo naložbeno politiko življenjskega cikla investiranje prihrankov v dinamične delniške naložbe, istočasno pa ohranja edinstveno davčno olajšavo, ki je druge oblike varčevanja ne omogočajo.

Kaj je življenjski cikel?

Življenjski cikel je naložbena politika, s katero varčujemo za dodatno pokojnino. Temelji na zgodovinskih podatkih, da so delnice dolgoročno donosnejše od preostalih manj tveganih naložb. Za mlajše, ki bodo varčevali dlje časa, je smiselno, da imajo v začetnem obdobju varčevanja svoje prihranke investirane večinoma v delnice. Ko se začenejo bližati upokojitvi in času, ko bodo iz prihrankov začeli prejemati dodatno pokojnino, se začne

delež delnic zniževati, povečevati pa se začne delež kratkoročno bolj varnih naložb, kot so obveznice. S tem je zagotovljeno optimalno razmerje med donosom in varnostjo v času celotnega varčevanja.

Kako to deluje v praksi?

Krovni sklad življenjskega cikla je sestavljen iz treh kritnih skladov. Zavarovanci, mlajši od 42 let, začnejo varčevati v delniškem skladu, v katerem bo od 55 do 85 odstotkov delnic. Ko dopolnijo starost 42 let, samodejno prestopijo v uravnoteženi sklad s 15 do 35 odstotki delniških naložb, po 55. letu starosti pa prestopijo v sklad zajamčenega donosa, v katerem je zagotovljen zajamčeni donos.

Komu je namenjen?

Vsem, ki si želijo zagotoviti dodatno pokojnino, s katero bodo dobro živeli po upokojitvi, saj bodo javne pokojnine v prihodnje znašale manj kot polovico

neto plače in brez dodatka ne bodo omogočile dostojnega življenja.

Glavne prednosti oziroma posebnosti življenjskega cikla Pokojninske družbe A:

- prilagajanje naložb starosti zavarovanca,
- možnost brezplačnega prestopa med skladi (enkrat letno),
- jamstvo glavnice v uravnoteženem skladu (v zajamčenem skladu je poleg glavnice zagotovljen tudi zajamčeni donos; v letu 2015 je znašal 1,88 odstotka, v prihodnje pa bo znašal 50 odstotkov donosa slovenskih državnih obveznic z dospelostjo nad enim letom),
- jamstvo glavnice in zajamčenega donosa v zajamčenem skladu (jamstvo glavnice v uravnoteženem skladu velja za zavarovanje, ki bodo v skladu varčevali vsaj 10 let),
- profesionalno upravljanje sredstev.

Delniški sklad

stari do 42 let
visoka delniška izpostavljenost
55 do 85 % delnic

Uravnoteženi sklad

stari od 42 do 55 let (lahko tudi mlajši)
srednja delniška izpostavljenost
15 do 35 % delnic

Zajamčeni sklad

starejši od 55 let (lahko tudi mlajši)
garantirana zajamčeni donos in glavnica
do 10 % delnic

Za višjo pokojnino

Dodatno pokojninsko zavarovanje omogoča z novo naložbeno politiko življenjskega cikla investiranje vaših prihrankov v dinamične delniške naložbe istočasno pa ohranja edinstveno davčno olajšavo, ki je druge oblike varčevanja ne omogočajo.

Kaj je življenjski cikel?

Življenjski cikel je naložbena politika s katero varčujemo za dodatno pokojnino. Temelji na zgodovinskih podatkih, da so delnice dolgoročno donosnejše od preostalih manj tveganih naložb. Za mlajše, ki bodo varčevali daljše obdobje je smiselno, da imajo v začetnem obdobju varčevanja svoje prihranke investirane večinoma v delnice. Ko se začenejo bližati upokojitvi in obdobju, ko bodo začeli prejemati iz prihrankov dodatno pokojnino, se prične delež delnic zniževati, povečevati pa se prične delež kratkoročno bolj varnih naložb kot so obveznice.

Zagotovljeno optimalno razmerje med donosom in tveganjem tekom celotnega varčevanja

* Jamstvo glavnice v uravnoveženem skladu velja za zavarovanje, ki bodo v skladu varčevali vsaj 10 let.

** V zajamčenem skladu je poleg glavnice zagotovljen tudi zajamčen donos. V letu 2015 znaša 1,88% v prihodnje pa bo znašal 50% donosa slovenskih državnih obveznic z dospelostjo nad enim letom.

Kako deluje v praksi?

Krovni sklad življenjskega cikla je sestavljen iz treh kritnih skladov. Zavarovanci mlajši od 42 let začnejo svoje varčevanje v delniškem skladu v katerem bo med 55 – 85% delnic. Ko dopolnijo starost 42 let samodejno prestopijo v uravnoveženi sklad s 15 – 35% delniških naložb in po 55 letu starosti prestopijo v sklad zajamčenega donosa, kjer imajo zagotovljen zajamčeni donos. Sicer pa lahko enkrat letno vedno brezplačno prestopijo v manj tvegan sklad v katerem nato nadaljujejo varčevanje.

Komu je namenjen?

Vsem, ki si želijo zagotoviti dodatno pokojnino s katero bodo kvalitetno živeli po upokojitvi, saj bodo javne pokojnine v prihodnje znašale manj kot polovico neto plače in brez dodatka ne bodo omogočile dostojnega življenja.

Glavne prednosti

- Prilagajanje naložb starosti zavarovanca
- Davčna olajšava
- Postopno vplačevanje
- Možnost brezplačnega prestopa med skladi
- Jamstvo glavnice v uravnoveženem skladu
- Jamstvo glavnice in zajamčenega donosa v zajamčenem skladu
- Profesionalno upravljanje sredstev
- Možnost kolektivnega ali individualnega pristopa

Koliko lahko privarčujem?

Odločili ste se za varčevanje v življenjskem ciklu

Primer prikazuje zaposlenega, ki se vključi v dodatno pokojninsko zavarovanje pri 23-tih letih z mesečno premijo 100 €. Ob upokojitvi, to je po štiridesetih letih delovne dobe oz. pri 63-tih letih, bo po osrednjem scenariju pričakovanega donosa začel prejemati okvirno 600 € dodatne mesečne pokojnine do konca življenja. V primeru uresničitve pesimističnega scenarija donosa bo znašala njegova dodatna pokojnina 500 € mesečno in v primeru uresničitve optimističnega scenarija 750 € mesečno.

Osrednji scenarij upošteva povprečni nominalni letni donos delniškega sklada 5,8%, uravnoteženega sklada 3,6% in zjamčenega sklada 3,3%. Navedeni pričakovani donosi vključujejo strošek upravljske provizije za posamezni sklad in temeljijo na zgodovinskih podatkih donosnosti posameznih naložbenih razredov (Vir: Credit Suisse Global Investment Returns Yearbook 2014). Prikazani donosi so informativne narave. Prikazana je višina klasične bruto dodatne pokojninske rente.

Odločili ste se za varčevanje v skladu zjamčenega donosa

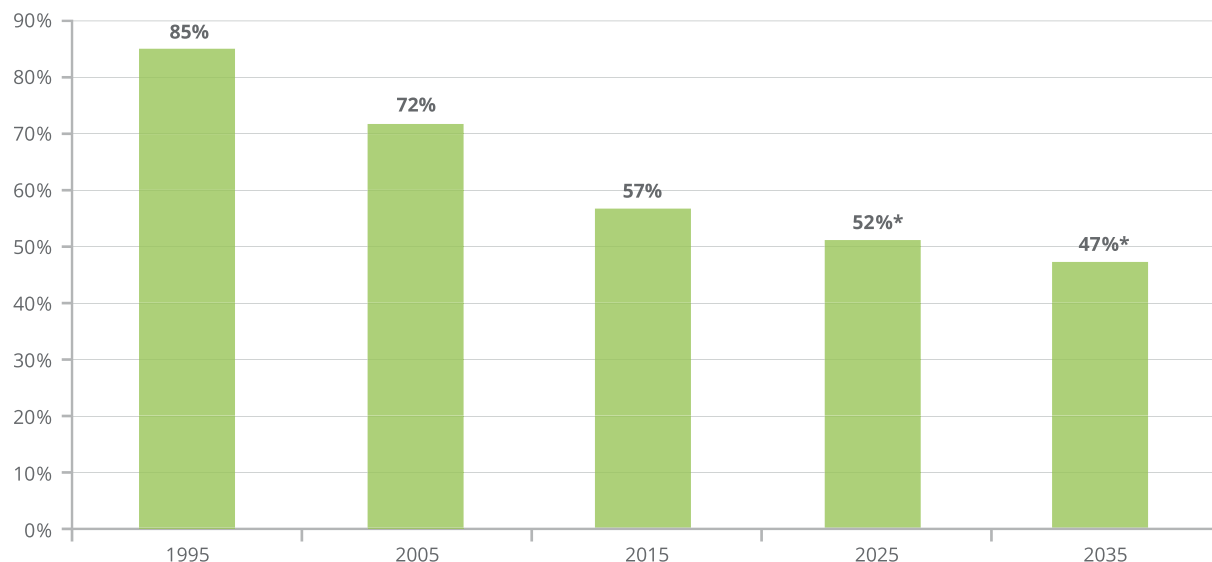

Primer prikazuje zaposlenega, ki se vključi v dodatno pokojninsko zavarovanje pri 23-tih letih in celotno obdobje varčevanja do upokojitve vplačuje mesečno premijo 100 € v zjamčeni sklad, v katerem ima garantiran zjamčen donos. Ob upokojitvi pri 63-tih letih bo začel prejemati okvirno 460 € dodatne mesečne pokojnine do konca življenja. V primeru uresničitve pesimističnega scenarija donosa bo znašala njegova dodatna pokojnina 420 € mesečno in v primeru uresničitve optimističnega scenarija 530 € mesečno.

Osrednji scenarij donosa upošteva povprečni nominalni letni donos zjamčenega sklada 3,3%. Pričakovani donos vključuje strošek upravljske provizije in temelji na zgodovinskih podatkih donosnosti posameznih naložbenih razredov (Vir: Credit Suisse Global Investment Returns Yearbook 2014). Prikazani donosi so informativne narave. Prikazana je višina klasične bruto dodatne pokojninske rente.

Javne pokojnine so vedno nižje

Koliko procentov neto plače znaša pokojnina za nove upokojece

Vir: Za leto 1995, 2005 in 2015 zakon ZPIZ-1 in ZPIZ-2.
* Za leto 2025 in 2035 projekcija Pokojninske družbe A.
Prikaz je informativne narave.

V letu 2015 znaša starostna pokojnina za polno pokojninsko dobo 57,25% povprečne plače zaposlenega v najboljših zaporednih 21-tih letih. V prihodnje bo po projekciji Pokojninske družbe A še nižja in bo postopoma upadla pod 50% neto plače zaposlenega.

DODATNA POJASNILA

Jamstvo vplačanih sredstev (glavnice) v uravnoteženem skladu s srednjo delniško izpostavljenostjo velja za zavarovance, ki bodo v podsklad vključeni najmanj 10 let. V zjamčenem skladu je poleg jamstva glavnice zagotovljen minimalni zjamčeni donos in višini 50% donosa slovenskih državnih obveznic z dospelostjo nad enim letom (v letu 2015 znaša 1,88%).

Vstopna provizija znaša 3% od vplačane premije zavarovanja, upravljska provizija sklada zjamčenega donosa znaša 0,55% letno od vrednosti sredstev zavarovanca, upravljska provizija delniškega in uravnoteženega sklada znaša 1% letno od vrednosti sredstev zavarovanca in skrbniška provizija znaša 0,035% letno od vrednosti sredstev zavarovanca.

Zavarovanec lahko enkrat letno brezplačno prestopi v manj tvegan sklad in prične vanj vplačevati premijo in brezplačno prenese do sedaj privarčevana sredstva. Premije upravičene do davčne olajšave dodatnega pokojninskega zavarovanja znašajo največ 5,844% bruto plače zaposlenega oziroma ne več kot 2.819 € v letu 2015. Zavarovanec lahko vplača tudi premije nad višino davčne olajšave.

Pokojninska družba A prenese sredstva člana v kritni sklad, namenjen ustrezni višji starostni skupini, v obdobju treh let, ko član dopolni spodnjo mejno starost starostne skupine kritnega sklada. V ta kritni sklad se razporejajo tudi nova vplačila v korist člana. Prenos se izvede v enkratnem znesku in brez stroškov za zavarovanca. Podrobnejša pravila glede prenosov sredstev med kritnimi skladi iste skupine kritnih skladov življenjskega cikla so podrobneje urejena s pravili upravljanja.

Vsi izračuni so informativne narave. Prikazani so bruto zneski. Za podrobne izračune nas prosimo kontaktirajte.

Splošni pogoji, pokojninski načrt, pravila upravljanja in izjava o naložbeni politiki za skupino kritnih skladov življenjskega cikla Pokojninske družbe A, d.d. so na voljo na www.pokojnina.si oziroma na sedežu družbe Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana.

Očetovski dopust

po 1. januarju 2016

V letu 2016 očetom pripada dodatnih 5 dni očetovskega dopusta. Očetovski dopust je namenjen očetom ob rojstvu otroka oziroma otrok, da že v najnežnejši dobi otroka skupaj z materjo sodelujejo pri negi in varstvu. Raziskave kažejo, da očetje postajajo vse bolj dejavni, otrokom vse pogosteje nudijo tudi tolažbo in nežnost, z njimi preživijo več časa, zato se otroci nanje tudi bolj navežejo kot včasih.

PRIPRAVILA: JOŽICA JUNGER
FOTO: SPLET

Pogoji za upokožitev

v letu 2016

V letu 2016 se pri določenih predpisanih pogojih za pridobitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine **zvišujeta starostna meja in zahtevana pokojninska doba**.

PRIPRAVILA: JOŽICA JUNGER
FOTO: SRDAN MOHORIC

Očetje imajo po trenutni zakonodaji pravico do očetovskega dopusta v trajanju 70 koledarskih dni. **20 dni očetovskega dopusta je plačanega**, saj država zagotavlja očetovsko nadomestilo. Za preostalih 50 dni (neplačani očetovski dopust) pa država zagotavlja plačilo prispevkov za socialno varnost od minimalne plače, ne pa tudi nadomestila celotne plače.

Prvih 15 dni dopusta mora oče izrabiti do šestega meseca otrokove starosti in zanj prejme 100-odstotno nadomestilo plače. Od 1. januarja 2016 pa ima oče pravico **do dodatnih 5 dni plačanega očetovskega dopusta**, ki ga oče izrabi v strnjem nizu (5 dni skupaj) *po koncu starševskega dopusta* (tako imenovanega porodniškega dopusta), najkasneje pa do konca otrokovega prvega razreda osnovne šole. Preostalih 50 dni, za katere so plačani prispevki za socialno varnost, lahko oče izrabi do otrokovega 3. leta starosti.

Do **dodatnih 5 dni plačanega očetovskega dopusta so upravičeni tudi očetje** otrok, mlajših od treh let, ki še niso uveljavljali ali niso v celoti izkoristili neplačanega očetovskega dopusta. Zakonski pogoj za koriščenje pravice do neplačanega očetovskega dopusta je namreč otrokova starost tri leta, kar pomeni, da lahko dodatnih 5 dni plačanega dopusta uveljavljajo očetje tistih otrok, ki so

na dan oddaje vloge mlajši od treh let. To so očetje, ki imajo v odločbi priznano pravico do neplačanega očetovskega dopusta in niso izkoristili več kot 50 dni neplačanega očetovskega dopusta, ali očetje, ki lahko pravico do neplačanega očetovskega dopusta še zahtevajo z vlogo, pri čemer je meja starost otroka manj kot tri leta.

Ta ureditev velja ne glede na to, kaj so očetje v prejšnji vlogi »označili«
glede neplačanega očetovskega dopusta.

Za tiste očete, katerih otrok je starejši od treh let, pa nova ureditev ne velja, saj pravice do neplačanega dopusta, ki se je sedaj delno preoblikovala v plačani dopust, nimajo več oziroma je ne morejo uveljavljati.

Pravico do **dodatnih 5 dni očetovskega dopusta** oče uveljavlja z vlogo, ki jo odda na centru za socialno delo. Vlogo lahko oče odda ne glede na to, ali je že izkoristil 15 dni očetovskega dopusta ali ne.

Center prizna pravico do očetovskega dopusta z odločbo. V vlogi še ni treba navesti datumov izrabe za dodatnih 5 dni očetovskega dopusta. Po izrabi oče sporoči datume izrabe na center za socialno delo zaradi izplačila nadomestila.

Za dodatne informacije lahko pokličete na pristojne centre za socialno delo. □

Za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do **starostne pokojnine v letu 2016** morata biti hkrati izpolnjena pogoja starosti in pokojninske dobe, in sicer za ženske in moške.

Ženske	
Starost	Pokojninska doba
59 let	39 let 4 mesece brez dokupa
63 let	najmanj 20 let
65 let	najmanj 15 let zavarovalne dobe

Moški	
Starost	Pokojninska doba
59 let	4 mesece 40 let
65 let	najmanj 15 let zavarovalne dobe

Pravico do starostne pokojnine je mogoče v določenih primerih pridobiti tudi pri nižji starosti, kot je navedena v tabelah (vstop v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred 18. letom starosti, služenje obveznega vojaškega roka, skrb za otroke v prvem letu starosti, delo na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela v povečanem

trajanju (beneficirana doba), osebne okoliščine, pogojene z zdravstvenim stanjem, zaradi katerih so bile osebe do 31. decembra 2000 upravičene do štetja zavarovalne dobe s povečanjem, nato pa do prištete dobe). Za pridobitev pravice do **predčasne pokojnine v letu 2016** morata biti izpolnjena pogoja starosti in pokojninske dobe, in sicer 59

let starosti ter 39 let in 4 mesece pokojninske dobe za ženske ter 59 let in 4 mesece starosti ter 40 let pokojninske dobe za moške. Predčasna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove, izračunane na enak način, kot je določen za odmero starostne pokojnine, in v enakem odstotku, kot bi se, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, odmerila starostna

pokojnina. Tako odmerjena pokojnina se nato zmanjša za vsak mesec manjkajoče starosti do dopolnitve starosti 63 let za ženske in 65 let za moške za 0,3 odstotka, vendar največ za 18 odstotkov. Zmanjšanje pokojnine je trajno.

Pri predčasni pokojnini ni možno zniževati zahtevane starosti na nobeni podlagi.

Pokojnina se v letu 2016 odmeri od pokojninske osnove, praviloma izračunane na podlagi povprečnih mesečnih plač oziroma zavarovalnih osnov, od katerih so bili plačani prispevki, iz katerih koli najugodnejših zaporednih 22 let zavarovanja (v letu 2015 se je pri izračunu upoštevalo 21 let) od vključno leta 1970 dalje.

Za vsakega zaposlenega je potreben individualen izračun pogojev za upokojitev, saj so podatki, potrebni za točen datum upokojitve, različni (pokojninska doba, beneficirana doba, otroci, služenje vojaškega roka itd.).

Zahvala

Ob izgubi našega dragega

Milana Vrabla

iz Spodnje Hajdine 52A, upokojenca Taluma, se iskreno zahvaljujemo sindikatu

Skei Talum za darovano cvetje in odigrano žalostinko ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali cvetje in sveče. Vsem še enkrat hvala! Žena Majda in hčerka Danijela z družino

Zahvala

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja!*

Ob boleči izgubi dragega sina in brata

Bojana Fureka

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki nam v težkih trenutkih stojite ob strani, nam nudite oporo in pomoč. Hvala vsem, ki ste mu pripravili obred slovesa: moškemu pevskeemu zboru, pihalnemu orkestru in govorniku tovarne

Talum Kidričevo.

Hvala za darovano cvetje, sveče, denarno pomoč, izrečeno sožalje, vsem, ki ste se prišli posloviti od njega in ga v žalnem sprevodu pospremili na zadnjo pot. Hvala tudi gospodu župniku, gospe Hedviki, cerkvenim pevcem in pogrebniemu podjetju Mir.

V globoki žalosti: mama, ata, brat Rado in sestra Jožica z družinama

Naredite prvi korak

Obvestilo krvodajalcem, zaposlenim v družbah Skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v januarju bo v torek, 26., in četrtek, 28. januarja 2016, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

Občni zbor (sestane krvodajalcev) bo 26. februarja 2016 v Bowling centru na Ptuju, Rogozniška cesta 14; druge informacije bodo objavljene na plakatu.

Informacije, vprašanja in predloge o tem, kaj bi lahko še izboljšali, lahko pošljete na elektronski naslov ali jih sporočite po telefonu. (Kontakt: marjetka.ledinek@talum.si, ledinek@gmail.com, GSM: 070 632 332, interna št. 368/372)

MARJETKA LEDINEK
FOTO: SRDAN MOHORČIČ

Leto je naokrog in ob zaključku se radi ozremo nazaj ter delamo inventuro dogodkov, ki so se nam zgodili čez leto. Smo bili zadovoljni? Uspešni? Bi lahko kaj spremenili? Bi kaj naredili drugače?

To je tudi čas novoletnih zaobljub. Je morda med temi zaobljubami tudi misel, da se bomo v tem letu udeleževali krvodajalskih akcij? Bom pomagal ohranjati življenja drugih, sedaj ko sem še zdrav, sedaj ko še lahko in ko izpolnjujem pogoje za darovanje? Zakaj nas šele težke življenjske preizkušnje spremenijo in naučijo, da začnemo postavljati zdravje, kot vrednoto, na prvo mesto? Življenje z boleznijo spremeni naš pogled na svet. Do teh spoznanj se zaradi pomanjkanja specifičnih izkušenj sami težko dokopljemo. Del tega pogleda je spoznanje, da so bistvena vrednota dobri in humani medčloveški odnosi. Vsi imamo težave, zato je sočloveka treba jemati takšnega, kot je, podobno pa je treba gledati tudi nase. Ko na krvodajalski akciji opazujem, kako moja lastna kri odteka v vrečko, začnem o življenju nehote razmišljati bolj intenzivno. Zavem se, da bom pomagala komu, ki ga ne poznam, ne poznam njegove žalostne zgodbe, ne vem, zakaj potrebuje to, za življenje tako pomembno tekočino. Sprašujem se tudi, ali je je na razpolago devolj, da bo lah-

ko v pomoč pri ohranitvi in reševanju življenja.

Vse leto smo v časopisu Aluminij objavljali različne članke o krvodajalstvu, k sodelovanju smo vabili naše krvodajalce in jih prosili, da napišejo kakšno misel. Veliko nas je, a lahko nas bi bilo še več. Naš aktiv se krepi z mladimi, ki kar prekipevajo od zdravja. Zavedam se, da tudi mi v mladih letih nismo tako intenzivno razmišljali o darovanju krvi kot obliki pomoči sočloveku. A potrebno je le malo poguma, dobre volje, nekaj prostega časa in odločitev, da naredite prvi korak.

Nekaj statističnih podatkov o odvzemih krvi po mesecih leta 2015

Januar 34, februar 29, marec 34, april 37, maj 43, junij 38, julij 26, avgust 52, september 32, oktober 42, november 35, december 59, skupaj 461.

Primerjava po letih

Leta 2013 je bilo 295 odvzemov, leta 2014 326, lani 461. Lani je bilo tako 135 odvzemov več kot v letu 2014.

Lepo je delati statistiko s pozitivnimi rezultati. Hvala vsem, še posebej novincem, ki so se pridružili aktivu krvodajalcev Taluma. □

Darovalci v decembru

(številka v oklepaju pomeni, kolikokrat so kri darovali doslej)

Dragica Leskovar (60)
Darko Kornet (10)
Dušan šuper (19)
Milorad Lazič (40)
Štefan Nahberger (6)
Robert Mihelak (10)
Srečko Horvat (13)
Franc Sluga (27)
Dejan Vojsk (18)
Anton Planinšek (57)
Ivan Babšek (25)
štefan Ros (76)
Romana Malinger (51)
Branko Spolenak (83)
Maks Kostanjevec (53)
Boris Hebar (23)
Alen štrucl (19)
Janez Selinšek (44)
Benjamin Ivančič (12)

Leon Kozenburger (20)
Srečko Korošak (13)
Miroslav Kužner (6)
Drago Furek (84)
David Vrečko (31)
Sebastjan Letonja (37)
Feliks Kodrič (12)
Franc Horvat (40)
Jožef Kampl (45)
Anton Cep (20)
Anton Zajko (91)
Franc Sauer (21)
Jožef Krajnc (18)
Anton Bauman (21)
Roman Plohl (14)
Miran Ritonja (69)
Andrej Golob (30)
Darko Emeršič (70)
Milan Prapotnik (101)
Boris Ponudič (9)
Janez Vertič (46)
Branko Selinšek (27)
Franc Krajnc (57)

Mihael Kirbiš (7)
Branko Prevolšek (17)
Mario Kuret (50)
Damjan Bedrač (10)
Evgen Muhič (63)
Jožef Zrnc (8)
Bojan Merc (84)
Andrej Svenšek (9)
Miran Koser (59)
Toni Mohorko (12)

**Novinci
na krvodajalskih
akcijah**

Sandi Trofenik (3)
Ferdinand štrucl (2)
Uroš Pernat (2)
Filip Muhič (2)
Marina Grbec (2)
Simon Vajda (2)
Leon Trofenik (1)

Šestdesetič darovala kri

Dragica Leskovar

Decembra 2015 sem darovala kri že šestdesetič, in kot so mi povedali, sem prva in do sedaj edina ženska iz Taluma, ki je dosegla tolikšno število odvzemov.

Leta 1979 sem se zaposlila v tovarni in že takrat je deloval aktiv

krvodajalcev. Takratna sodelavka Katica je bila krvodajalka in me je povabila, naj grem z njo. Bila sem mlada in zdrava, zato sem se hitro odločila, da grem na krvodajalsko akcijo. Strah me ni bilo ne igle ne krvi, se pa spomnim, da me je prvič še dolgo bolet prst, iz katerega so mi vzeli vzorec krvi. In potem sem hodila na akcijo vsa-

kih 6 mesecev, ker sem se po odvzemu krvi vedno dobro počutila, nazadnje pa mi je postalo to že nujno potrebno dejanje. Zdelo se mi je, kot da imam v telesu preveč krvi, čutila sem pritisk v glavi, ki pa je z odvzecom vedno poenjal. Zaradi dobrega zdravja in dobre krvi sem z akcijami nadaljevala in sedaj se jih je nabralo že

60. Bila sem zelo vesela, ko sem decembra prišla na akcijo in so mi vsi zaposleni na transfuzijskem oddelku in še posebno zdravnica čestitali, ker sem dosegla tako visoko število odvzemov. ■

Dragica Leskovar

Dragica Leskovar

Prednovoletna zabava Decembrski koncert Božičkovanje Zima v Talumu Srečanje z novozaposlenimi

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ

Teorija zarote

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Verjetno ste že vsi slišali za teorije zarote. Gre za alternativno razlago uradno pojasnenih dogodkov, torej za pojasnilo dogodkov, ki uradno razlago postavi na laž. Tako naj bi po teoriji zarote Američani kar sami porušili stolpnici v New Yorku, določeni ljudje prav tako verjamejo teoriji, da je bil pristanek na Luni zrežiran, posnet na Zemlji, da ljudje nikoli niso bili tam. Pa recimo teorije, da svet vodi majhna skupina židovskih bankirjev, da je Kennedyja ubil nekdo drug ter da so sledi, ki jih za seboj puščajo letala, v bistvu psihokemične snovi, ki namerno vplivajo na vreme in prebivalstvo.

Kjer je dim, je tudi ogenj, pravijo, morda se je pa kaj od naštetega le odvijalo drugače, kot so nam predstavili mediji. Predlagam, da sedaj položite noge na mizo, pregledan in atestiran kalorifer nastavite na trojko (saj je januar, jebela cesta, pa še elektrika je bolj poceni v 2016!), slušalko snamete s telefona in napnete ušesa ob naslednji neverjetni, a resnični zgodbi.

Zahodne sile so dolgo kovale načrt, kako bi destabilizirale Balkan. Na Bližnjem vzhodu to ni bil

problem; fantje tam se tudi brez alkohola hitro skregajo, enim daš denar, drugim bombe, pa je nafta hitro tvoja. Balkan in bogata naftna polja v Jadranskem morju pa zahtevajo bolj sofisticirano orožje. Po mnogih poskusih, inovativnih predlogih tako vojske kot industrije so na koncu le prišli do popolnega orožja: Chrysler Grand Voyager. Dolgoletne raziskave so namreč pokazale, da ljudi na tem območju zanimata samo dve zadevi: ženske in avtomobili. Ne verjamete? Poglejte si kak videospot z Balkana. No, ta avto je dobil ime po vesoljski sondi, ker ima polno zapletenih inštrumentov, poraba goriva pa je prav tako primerljiva s tisto v vesoljski sondi. Količina goriva, ki ga ta avto porabi recimo na relaciji Kidričevo–Passau, je približno enaka porabi v omenjeni sondi na relaciji Zemlja–Jupiter. Ne ubije te torej nakup avtomobila, ubijeta te njegova poraba in servis. Zvit plan, a ne?

Prvi avto je tako prispel v takratno Jugoslavijo kot del blagovne menjave za polno ladjo avtomobilov Yugo. Ker takratna vlada z njim ni imela kaj početi, ga je dala vojski, ki je znana po tem, da ne pazi na porabo. Bolj ko je vojska uporabljala avto, bolj se je povečeval zunanji dolg države, rasla je inflacija, prišlo je celo tako daleč, da je zmanjkalo bencina v vsej državi. Vojska se je tako po gorivo za Chryslerja z vsemi svojimi vozili odpravila do avstrijske Lipnice, a so jih naši teritorialci nepričakovano ustavili. Kar je sledilo, poznate: žalostna zgodba, večletna vojna, nepotrebne žrtve ter razpad države in vseh sistemov za veliko let.

Ko se je na teh območjih vse umirilo, je bil čas, da pošljejo v regijo še eno vozilo. Po nekem čudnem

naključju (ki ni bilo naključje) se je drugi voyager znašel v našem podjetju, a pozor: tukaj je prišlo do preobrata, ki je presenetil vse strokovnjake, ki so sodelovali pri tem premišljenem načrtu. Avto uporabljamo že vrsto let, vendar se ni zgodilo nič. Ni prišlo do zloma sistema, vojne, razpada ekonomije. V obdobju visokih cen bencina je podjetje sicer izkazovalo izgubo, videti je bilo, kot da je na meji vzdržljivosti, vendar je danes, ko je gorivo poceni, ponovno pozitivno. Zakaj?

Odgovor se, dragi bralci, skriva v hali C. Tokovni izkoristek 95,9 odstotka in poraba energije 13 kw/kg aluminija sta najnižja na svetu (referenčni podatek iz tedenske spletne izdaje Petek). To pomeni, da nam je vso energijo, ki jo je naš voyager porabil na svojih poteh, uspelo nadomestiti v najbolj varčni elektrolizi na svetu. Lahko bi dodali: skupaj zmoremo ne skoraj vse, ampak čisto vse! Z omenjenim tehnološkim dosežkom leta nam je uspelo rešiti regijo in svet ter prekrizati načrte največjim svetovnim velelilam. Dokazali smo, da je uporniški duh v Talumu še kako živ. V kletnih prostorih Pentagona se danes skrivata samo še dva voyagerja (ključke ima ameriški predsednik v istem predalu, v katerem je tudi zloglasni rdeči gumb), vendar bosta verjetno šli v reciklažo, ker se je izkazalo, da to popolno orožje le ni tako popolno. Strokovnjakom, ki so sodelovali pri tem neuspelem projektu, se ni zgodilo nič, ker je šlo za državno agencijo, so pa popravili organizacijski predpis, ki predpisuje postopek ustvarjanja novih uničujočih tipov orožij, kot je bil tale chrysler. □

KRIŽANKA

Slovarček: ACALA – mesto v Mehiki, FORLANI – angleška igralka (Claire), IDRISI – arabski geograf in kartograf, OAK – reka v Arizoni (ZDA), RAPACKI – poljski politik (Adam), SURA – poglavje v koranu.

									ALUMINIJ	TEK NA KRATKE PROGE	ZABLODA, NAPAKA	MODRA MISEL-SOKRAT:	SLOVENSKI GLASBENIK MATKO	PROSTOR ZA SKRIVANJE	SLOVENSKA PEVKA DREMELJ	
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA		ČRNA, TRDNA VULKANSKA KAMNINA	NEZNANKA V MATEMATIKI				OTOK ČAROVNICE KIRKE	DELAVEC NA RANŽIRNI RAMPI, PREMKAČ	PODZEMNI ŽUŽKOJED							
PASTIR BIVOLOV									OLIMPIJSKE IGRE							
NAJVEČJI POLOTOK NA SVETU									ANGLEŠKA IGRALKA (CLAIRE) SLOVENSKA IGRALKA (POLONA)							BRIGA, SKRIB
NEGIRANJE, DEMANTIRANJE										ZRAK (LAT.)						ŠTEFAN MARČEC ŽLEBOVI V DESKI
MESTO V MEHIKI							HRVAŠKI OTOK			DIHALNI ORGAN AMERIŠKI REŽISER ROACH						
LITIJ			KROM SRNJAČEK IZ RISANKE				KONJ (ŠALJ.) ALBERT CAMUS					STAR NARKOTIK				
TIHOTAPEC TOBAKA (STAR.)								VZDEVEK RADKA POLIČA LUKA V IZRAELU				KAREL OŠTIR LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE		BISTROST, GIBČNOST, ŽIVAHNOST	SLOVENSKA KNJIŽNA ZALOŽBA	
ALUMINIJ	NATRIJ ANGLEŠKA VOTLA MERA, GALON			ACETILNI KLORID SILICIJ												
DIVJA KOZA					NORVEŠKA (IZVIRNO)	SES, SESEK PRIPADNIK ADŽAROV										ARABSKI GEOGRAF IN KARTOGRAF SLOVENSKI POLITIK (JELKO)
SLOVENSKA NOVINARKA PODBEBVEŠEK							EMAJL, LOŠČ ODPRTE TELESNA POŠKODBE				SARA ISAKOVIČ DUHOVNIK, ŽUPNIK				KIRK DOUGLAS SLOVENSKI POLITIK PRIKL	
RIMSKA ŠTEVILKA 52				POLJSKO-NEMŠKA REKA DIANA ROSS				ALBIN FELC IZABELA (KRAJŠE)				POGLAVJE KORANA REKA V ARIZONI (ZDA)				
OLGA ZAJCEVA				PRAVLJICA PAVLETA ZIDARJA OŽBOLT ILAUNIG												
NEUREJENOST, NEPOVEZANOST																
CITROENOV OLDTAJMER					GLAVNO MESTO ARMENIJE					HRANA, JED (POG.)						

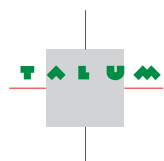

5. Dan praktičnega prikaza poklicev

Družba Talum in Šolski center Ptuj, Strojna šola Ptuj

vabita učence, ki se želijo izobraževati za tehnične poklice in jih zanima, kako se opravljajo v praksi, v spremstvu staršev ali skrbnikov na predstavitev praktičnega prikaza poklicev.

Dobimo se
v soboto, 23. januarja 2016, ob 9. uri
v družbi Talum.

Lahkota prihodnosti

šolski center ptuj
strojna šola

